

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

§. II.

Solvuntur obiectiones.

37 **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Omne contrarium tollitur per suum contrarium: Sed veniale est actus naturalis contra aliquam virtutem naturalem, v. g. mendacium contra veritatem; excessus in cibo aut potu contra temperantiam: Ergo remitti potest per contrarium actum naturalem, subindeque ad ejus remissionem non requiritur auxilium divinæ gratiæ.

38 Confirmatur primò: Peccatum veniale non tollit ordinem ad ultimum finem, sed solum nimis inheret creaturæ, salvo tali ordine: Sed naturaliter & absque auxiliis gratiæ potest quis tollere hanc nimiam adhesionem ad creaturam, per actum scilicet amoris Dei Creatoris super omnia (qui est actus merè naturalis, ac proinde possibilis naturaliter sine gratia) accedendo namque ad Deum, receditur à creatura: Ergo naturaliter & absque auxilio divinæ gratiæ, potest quis obtinere remissionem venialium peccatorum.

39 Confirmatur secundò: In pura natura fuissent venialia: Sed in eo statu potuissent remitti per actum naturalem oppositum peccato: Ergo etiam in hoc statu.

40 Ad objectionem respondeo, veniale in statu elevationis naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem, non solum esse contra aliquam virtutem naturalem, sed etiam opponi alicui perfectioni supernaturali, nimirum fervori charitatis, & familiaritati ejus cum Deo, subindeque tolli non posse nisi per aliquem charitatis fervorem; aut actum aliquem supernaturalem aliquo modo convertentem hominem ad hanc familiaritatem, veniali amissam.

41 Ad primam confirmationem dicendum quod licet peccatum veniale non tollat ordinem ad ultimum finem, dicit tamen de ordinationem circa media ad talem finem: supposita autem elevatione creaturæ intellectualis ad ordinem gratiæ, sicut ultimus finis est supernaturalis, ita & media ad illum conducentia, supernaturalia sunt, & consequenter deordinatio circa talia media per peccatum veniale, reductivè supernaturalis est; unde non potest tolli nisi per actum supernaturalem ipsi contrarium, qui proinde ex auxilio aliquo supernaturali procedere debet. Deinde, quamvis daretur, quod hujusmodi deordinatio seu nimia adhesio ad creaturam, posset tolli per actum naturalem amoris Dei creatoris super omnia, argumentum non urgeret; quia talis actus, in statu naturæ lapsæ, elici nequit sine auxilio divinæ gratiæ, ut in Tractatu de gratia ostensum est.

42 Ad secundam confirmationem concedo in pura natura futura fuisset venialia, sed diversæ rationis à nostris, eò quod tunc non fuissent opposita fervori charitatis, & familiaritati cum Deo, sicut ea quæ committuntur in statu elevationis naturæ humanæ ad ordinem supernaturalem; ideoque remitti potuissent per actum naturalem, cum aliquo tamen auxilio naturali indebito natura.

43 Objicies secundò contra secundam conclusionem: Remissio venialium quæ fit simul cum remissione mortalium, non supponit gratiam habituales, quia hæc non supponitur ad remissio-

A nem mortalium: Ergo ad remissionem venialium non semper gratia habitualis anteceditur requiritur.

Respondeo, remissionem venialium quæ fit simul cum remissione mortalium, non supponit requidem gratiam habituales, ordine dumtaxat, eam tamen supponere ordine naturæ; per enim naturæ remittuntur mortalia, per remissionem gratiæ habitualis, quæ venialis per constitutionem specialium auxiliorum, cum potest restitui in amicitiam Dei, quam in ejus familiaritatem.

Objicies tertio: Peccatum veniale remittitur in inferno: Sed in inferno non est gratia habitualis: Ergo illa ad remissionem venialium non semper requiritur. Minor patet, Major probatur, quia alias peccatum veniale puniretur pœna æterna, quod videtur nimis rigidum.

Respondeo negando Majorem, & ad ejus probationem, distinguo Antecedens: peccatum veniale puniretur pœna æterna, per se, quæ illi esset debita veniali secundum se, nego. Per accidens, ex eo quod subjectum non est gratum Deo, nec proinde capax illi satisfaciendi pro peccato five mortali five veniali, concedo.

Dices, Deus non punit ultra condignum, etiam per accidens: Sed si punit veniale in inferno pœna æterna, illud puniret ultra condignum, cum peccato veniali non debeatur pœna æterna. Ergo veniale, etiam per accidens, non punitur ad pœnam æternam.

Respondeo negando sequelam Minoris, & ad probationem ei subjunctam, dico quod licet peccato veniali ex propria ratione formali, seu malitia sibi propria, non debeatur pœna æterna, ex conditione tamen subjecti, non habentis gratiam ad remissionem culpæ venialis necessarium, per accidens pœna æterna illi debetur. De quâ plurâ diximus in Tractatu de peccatis diffinitione 8. articulo 7. ad quem locum Lectorem remittimus.

Objicies quartò contra tertiam conclusionem: Gratia habitualis est forma incompatibilis cum peccato veniali: Ergo requiritur formaliter ad venialium remissionem. Consequentia patet ex supra dictis, Antecedens probatur. Gratia habitualis est participatio naturæ divinæ: Ergo si natura pugnat cum quocumque peccato mortali, live veniali, sicut ipsa natura divina, ejus est participatio.

Confirmatur: Gratia habitualis in patria expellit formaliter omne veniale: Ergo id etiam præstat in via, cum sit eadem in utroque statu.

Ad objectionem respondeo, negando Antecedens, ad ejus probationem, concedo Antecedens, te, nego Consequentiam: nam licet gratia habitualis sit participatio naturæ divinæ, est tamen participatio accidentalis, diminuta, & imperfecta, infinite distans à sanctitate increata divinæ naturæ, cum qua pugnat peccatum veniale.

Ad confirmationem, nego Antecedens, non enim gratia habitualis, sed visio Dei, & amor beatificus, expellunt peccatum veniale in participatio quidem radicaliter, amor verò beatificus formaliter.

Objicies ultimò contra ultimam conclusionem: Actus charitatis & contritionis, quibus peccatum veniale remittitur, merentur augmentum gratiæ habitualis: Ergo remissio venialium, illius remissionem semper habet adjunctam.

Respon-

Respondeo concessio Antecedente, negando A
Consequentiam; licet enim actus charitatis & contritionis quibus peccatum veniale remittitur, mereantur augmentum gratiae habitualis, non tamen semper sit infusio gratiae, quando peccatum veniale per illos actus remittitur; quia augmentum gratiae & charitatis non statim conferitur, nisi quando ponuntur actus habitu intensiores; quando vero ponuntur actus minus intensi, quibus remittitur peccatum veniale, tunc gratia non augetur in eis habitu, sed solum in esse gratiae; quia nimirum tunc subiectum acceptatur ad maiorem gratiam, quando producit actus intensior, vel in fine vitae, conferendam, ut fuse explicuimus in Tractu de virtutibus Theologicis.

Adverte autem, quod licet in remissione peccatorum venialium, non fiat semper infusio gratiae, nunquam tamen gratia infunditur, nisi fiat remissio aliquorum venialium, ut docet D. Thomas hic art. 2. in corp. his verbis: *Ad hoc quod peccatum veniale tollatur, non requiritur quod infundatur aliqua habitualis gratia, sed sufficit aliquis motus gratiae & charitatis ad eius remissionem.* Quia tamen in habentibus usum liberi arbitrii, in quibus solis possunt esse venialia peccata, non contingit esse infusioem gratiae, sine actu liberi arbitrii in Deum & in peccatum; ideo quodcumque de novo gratia infunditur, peccata venialia remittuntur. Quod intelligi debet per se, & quantum est ex parte causae remittentis; interdum enim per accidens, ob impedimentum se tenens ex parte subiecti, contingere potest, quod gratia alicui infundatur, & tamen ei non remittantur peccata venialia; ut cum aliquis mente distractus, aut cum affectu ad peccatum veniale, accedit ad aliquod sacramentum; tunc enim ipsi quidem infunditur gratia habitualis, vel eius augmentum, sed non remittuntur peccata venialia, quia tali remissioni ponit impedimentum; sicut licet verum sit dicere, quod in omnibus sacramentis detur gratia, tamen ex aliquo impedimento, & per accidens, potest contingere, quod non detur, ut constat in sacramento poenitentiae informi.

ARTICULUS III.

An, & quomodo peccata venialia remittantur per Sacramenta, & Sacramentalia?

§. I.

Quibusdam praemissis, triplici conclusione, utraque difficultas resolvitur.

14. Certe est, sacramentum poenitentiae habere vim remittendi peccata venialia, ex opere operato: Tum quia non solum peccata mortalia, sed etiam venialia, sunt huius sacramenti materia, ut dicemus infra, cum agemus de confessione: Tum etiam, quia rationi consentaneum non est, existimare sacramentum poenitentiae posse quidem delere peccata mortalia post baptismum commissam, sed non venialia, quae sunt minoris momenti, & facilius remitti possunt. Unde solum difficultas est, an virtus haec remittendi peccata venialia, competat etiam aliis sacramentis, & quibusdam rebus & actionibus sacris, quae a

ten. 7.

Theologis sacramentalia appellantur, & praecipue sunt sex, hoc versu expressa.

Orans, tinctus, edens, confessus, dans, benedicens.

Orans, id est oratio Dominica, in qua petimus culpas quotidianas, seu veniales, quas quotidie committimus, nobis dimitti. Vel oratio in Ecclesia consecrata: 3. Regum 4. *Qui oraverit in loco isto, dimitte Domine peccata populi.* Tinctus, supple aqua benedicta, cuius meminit Clemens lib. 7. Constitutionum Apostolicarum cap. 47. & Alexander I. relatus in cap. *Aquam sale*, de consecrat. dist. 3. eiusque decem eximios effectus recenset Henricus libro 4. de sacramentis cap. 15. Edens, id est panis benedictus, qui in locum Eucharistiae dabatur Catechumenis, vel etiam fidelibus non communicantibus. Confessus, id est confessio generalis, quae fit in Prima, Completorio, & in principio Missae, ad quam refertur tussio pectoris, quae internum animi dolorem declarat; & de qua dicit Augustinus lib. de poenit. cap. 2. *Pro levibus peccatis pectora nostra tundimus, & dicimus, dimitte nobis debita nostra.* Additur Dans, supple Eleemosynam, quae peculiarem vim habet ad obtinendam a Deo misericordiam & remissionem peccatorum. Benedicens, id est, Episcopi vel Abbatis consecrati benedictio. Quibus aliqui addunt unctionem sacram, quae Sacerdotes, & Reges unguntur. His praemissis, pro resolutione difficultatis propositae.

Dico primo, omnia sacramenta novae legis habent vim remittendi peccata venialia ex opere operato, id tamen specialiter aliquibus sacramentis competere, nimirum Baptismo, Confirmationi, Eucharistiae, & Extremae Unctioni.

Primus pars est D. Thomas hic art. 3. in corp. ubi sic ait. *Per omnia sacramenta novae legis, in quibus confertur gratia, peccata venialia remittuntur: utique ex opere operato, quia cum causant gratiam ex opere operato, & ad infusionem gratiae sequatur (ut ibidem ait S. Doctor) remissio venialium, hanc etiam ex opere operato causant.*

D Ratio etiam id suadet: nam omnia sacramenta novae legis habent virtutem remittendi ex opere operato peccata omnia mortalia, quadam ex vi primariae institutionis Christi influentis, & haec dicuntur sacramenta mortuorum; alia vero ex vi secundariae institutionis eiusdem Christi, & haec appellantur sacramenta vivorum, ut in Tractu de sacramentis in communi disp. 3. fuse ostendimus. Ergo cum peccata venialia facilius remittantur, sacramenta novae legis remittunt peccata venialia ex opere operato, eaque maxime, quae speciali cuiusque fini magis opponuntur, ut matrimonium, ea quae repugnant specialiter castitati & statui conjugali: Ordo, quae religioni & statui clericali: Confirmatio, quae fidei: Eucharistia, quae charitati & unioni cum Deo & cum proximo.

Confirmatur: Omnia sacramenta, ut instrumenta passionis Christi sunt instituta ad sanctificandas animas, eaque perfecte disponendas ad gloriae consecutionem: Ergo & ad tollenda omnia impedimenta, quae aliquo modo possunt a gloriae consecutione impedire: Cum igitur venialia retardent nos a consecutione gloriae, debent per sacramenta rite suscepta remitti.

Secunda pars conclusionis probatur discurrendo sigillatim per huiusmodi sacramenta. In primis de Baptismo id manifestum est, cum enim sic

A a a iij

quae-